

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: Nông thôn ngày nay

Số: 40

Ngày: 25-2-2010

Bí ẩn rừng Cẩm Miếu

>> Khu rừng nằm giữa làng với đủ loại gỗ quý. Vậy mà 400 năm nay nó vẫn tồn tại, mặc cho "công nghệ" phá rừng ngày càng tàn bạo.

▣ CẨM CHÂU

Những ngày này, làng Nghi Sơn (xã Quế Hiệp, Quế Sơn, Quảng Nam) đang tổ chức hội làng. Thật khó hình dung lễ hội của một làng nhỏ lại thu hút đông đảo du khách đến thế. Thật ra người ta về đây không chỉ để dự hội làng mà muốn tận mắt xem một "báu vật" của Nghi Sơn - khu rừng Cẩm Miếu.

Báu vật của làng

Những cụ già ở Nghi Sơn kể lại, từ thuở những bậc tiền hiền từ Thanh Hoá vào đây lập làng, 400 năm trước, khu rừng đã có. Ngoài đặt cái tên đất mới là Nghi Sơn để nhớ gốc tích, tiền nhân còn quyết tâm gìn giữ khu rừng, coi nó như một báu vật truyền đời, với lời răn đe kéo dài 4 thế kỷ: Rừng tàn thì làng mất!

Chúng tôi chạy xe máy trên con đường đất quanh khu rừng.

Tuyệt nhiên không nhìn thấy con đường nào dẫn vào rừng cả, dù chỉ là đường mòn. Trời đang nắng mà vào rừng vài bước chân đã thấy âm u. Cây cao chót vót mọc dày che kín bóng nắng.

Rừng Cẩm Miếu không rộng, theo tài liệu người Pháp để lại, chỉ 10ha. Nhưng sở dĩ nổi tiếng vì có danh mộc. Ở đồng bằng mà có gỗ lim tự nhiên chỉ có Nghi Sơn. Ngoài lim ra nơi đây còn huỳnh, sơn,

mít nài - gỗ có phiến đẹp như gỗ nghiến Tây Nguyên. Ở đây có những thân cây rộng 2 vòng tay người lớn. Ông Đinh Hữu Quân - nguyên Bí thư chi bộ thôn chỉ cho tôi cây huỳnh đã mục nát và ngã đổ chỉ còn cái lõi mà đường kính phải đến 1,5m. Những cây gỗ như vậy không cần mang đi đâu xa, chỉ cần kéo ra khỏi rừng, giá trị phải đến cả trăm triệu đồng. Tiếp giáp với khu rừng này là con đường đất vết bánh xe tãi. Xe cơ giới ra vào thường xuyên nhưng cây rừng không hề suy chuyển. Cây rừng Nghi Sơn đã sống một cuộc sống bình yên giữa thời gỗ đắt như vàng.

Tôi hỏi Trưởng thôn Nghi Sơn Đinh Hữu Hoàng: Thôn có tổ chức đội tuần tra canh giữ, và chắc là phối hợp với kiểm lâm thường xuyên? Ông Hoàng cười: Chúng tôi chẳng tuần tra, canh giữ, kiểm lâm cũng chẳng đến. Tôi tò mò: Vậy cái gì đã làm cho các thế hệ Nghi Sơn

tiếp nối nhau bền bỉ như vậy giữ rừng? Câu trả lời được ông Hoàng hé lộ...

Chuyện gỗ... khóc và bí ẩn tâm linh

Nguyên thủy tên rừng là Cẩm, vì có nhiều miếu (5 cái) nên gọi là Cẩm Miếu. Trước kia thường tổ chức hội làng ở một cái miếu lớn trong rừng. Tại đó trong lễ cúng Khai sơn và tiền hiền đầu năm, cụ trưởng làng mỗi năm nhắc lại một lần, rằng rừng này không ai được phá, có việc gì cần kíp lấy gỗ xây dựng thì trước khi hạ mỗi cây phải cúng xin một lần, ai trái lời sẽ mang họa vào thân. Nếu không biết giữ, rừng tàn thì làng mất!!! Trong hương khói mờ mịt, giữa thâm u của miếu rừng, những lời nhắc ngăn gọn đó có sức "thôi miên" khủng khiếp, không ai là không khắc cốt ghi tâm. Nghe kể rằng, năm 1977, có một cây huỳnh cổ thụ già tự đổ ngã. Năm đó khó khăn, làng cần kinh phí nên các cụ bô lão quyết định bán nó đi. Ông Sáu Văn, người ở Hiệp Thuận (xã kế bên) mua về xẻ gỗ làm nhà. Thế nhưng nhà xây rồi lại không ở được. Đêm nào cũng có tiếng lục cục, kêu khóc ní non trong giàn cột kèo. Cả nhà hoảng sợ, cúng bao nhiêu lần cũng không hết. Sau đó ông Sáu Văn phải dỡ nhà xuống lấy gỗ ra bắc cầu cho dân đi, lấy gỗ khác làm nhà mới được yên ổn.

Giữa lúc rừng Quảng Nam

CẤM CHÁU

Rừng Cấm Miếu nằm giữa bốn bề đồng ruộng.

liên tục “cháy máu”, câu chuyện gỗ... khóc đó đã cứu rừng Cấm Miếu Nghi Sơn được mấy mươi năm. Gần đây, chuyện trên nhạt phai chút ít thì lại xảy ra chuyện khác: Có một thanh niên đi làm ăn xa về, thấy làng mình gỗ quý bạt ngàn, không lấy là dại, mới xách cưa vô rừng. Lạ, anh ta đi hoài mà chẳng thấy cây nào ưng ý. Đến khi mệt quá, quay ra thì lại lạc đường. Rừng tròn như

cái lông bàn, bốn bề là ruộng vậy mà anh ta đi hoài đến tối mịt vẫn cứ thấy mình ở trong rừng. Gia đình chờ đến hôm sau vẫn chưa thấy anh về, mới đi báo làng. Trưởng thôn Đinh Hữu Quân kể: Chúng tôi phải huy động mấy chục thanh niên và một đàn chó săn đi tìm một ngày mới gặp anh ta. Sau lần đó, chàng thanh niên nọ đến quay mặt vào rừng còn không dám, đừng nói bước chân vô

rừng.

Dân Nghi Sơn coi rừng Cấm Miếu như một khu miếu thiêng. Họ gìn giữ khu rừng như gìn giữ sự còn - mất của làng, sự thịnh suy của gia đình mình. Cho đến bây giờ, vẫn không có một lối đi nào vào rừng. Rừng nằm giữa làng nhưng mà “đóng cửa”, 400 năm trước cũng thế mà bây giờ cũng vậy. ■